

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL: ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL: *ISTORIE*

PATRIMONIUL CULTURAL DIN ROMÂNIA

ÎNTRE INFRAȚIUNE ȘI PROTEJARE

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
Prof. univ. dr. Sergiu MUSTEAȚĂ

DOCTORAND:
Ion DRABINEAC

TÂRGOVIȘTE
2021

CUPRINS

Introducere.....	5
Capitolul 1. Teorii și concepte asupra patrimoniului cultural.....	23
1. Noțiunile cu privire la patrimoniul cultural și infracțiunile contra acestuia.....	23
2. Patrimoniul cultural în discursul instituțiilor europene și internaționale.....	33
3. Valorile atribuite patrimoniului cultural.....	51
4. Teorii și concepte privind criminalitatea contra patrimoniului cultural.....	65
Capitolul 2. Dezvoltarea reglementărilor privind protejarea patrimoniului cultural în România.....	89
1. Dezvoltarea cadrului normativ național.....	89
2. Managementul patrimoniului cultural.....	103
3. Combaterea infracțiunilor contra patrimoniului cultural.....	120
4. Protecția patrimoniului cultural - experiența europeană și internațională.....	128
Capitolul 3. Regimul juridic al patrimoniului cultural național la etapa actuală.....	147
1. Cadrul de reglementare în domeniul patrimoniului cultural național.....	147
2. Protecția juridică a patrimoniului imobil.....	150
2.1. Reguli constitutive.....	153
2.2. Obligații publice de protecție.....	155
2.3. Regimul de proprietate.....	159
3. Protecția juridică a patrimoniului mobil.....	166
3.1. Reguli ale regimului juridic general.....	167
3.2. Regimul juridic al bunurilor arheologice mobile descoperite întâmplător sau prin cercetări arheologice.....	174
3.3. Repatrierea/recuperarea bunurilor culturale mobile.....	185
4. Instituții responsabile.....	198
Capitolul 4. Infracțiuni contra patrimoniului cultural în România.....	208
1. Elemente preexistente.....	208
2. Structura sau conținutul juridic al infracțiunii.....	215

2.1. Situația premisă.....	215
2.2. Conținutul constitutiv al infracțiunii.....	216
3. Forme. Modalități. Sancțiuni.....	219
3.1. Formele infracțiunii.....	219
3.2. Modalitățile infracțiunii.....	220
3.3. Sancțiuni.....	221
4. Aspecte procesual penale și criminalistice privind infracțiunile contra patrimoniului cultural național.....	223
5. Traficul ilicit de bunuri culturale în România.....	228
5.1. Scurt istoric al cazurilor din România.....	228
5.2. <i>Modi operandi</i> specifice infracțiunilor din domeniul patrimoniului cultural național.....	242
Concluzii.....	250
Bibliografie.....	263
Anexe.....	278

Cuvinte cheie: patrimoniu cultural, infracțiuni contra patrimoniului cultural, patrimoniu cultural mobil, patrimoniu cultural imobil, sit arheologic, monument istoric, furt, distrugere.

REZUMAT

Problematika cercetării

Patrimoniul cultural joacă un rol foarte important în viața noastră, deoarece reprezintă ceea ce ne ține atașați de tradiții, credințe și moștenirea noastră. În contextul de astăzi ne referim la identitatea culturală care înseamnă sentimentul de apartenență la un grup și areal cultural. Patrimoniul cultural poate oferi oamenilor o legătură cu anumite valori sociale, credințe, religii, obiceiuri, datini, tradiții și chiar superstiții. Asocierea cu o anumită moștenire culturală permite oamenilor să se identifice cu ceilalți prin mentalități și medii similare. Patrimoniul cultural poate oferi un sentiment de apartenență unui grup și ne permite să înțelegem generațiile anterioare și istoria de unde provenim.

Infracțiunea contra patrimoniului cultural este un termen care se referă la acțiuni ilegale împotriva operelor de artă, monumentelor istorice sau siturilor arheologice. În ultimii ani ai secolului trecut, definiția de pionierat a patrimoniului cultural a inspirat un domeniu al criminologiei¹ care a fost mult timp lăsat în urmă, dar care înfloarește în prezent. Acest domeniu cuprinde cercetarea criminologică (adică studiul empiric al infracțiunilor și modul de prevenire a acestora) a fenomenelor ilegale, precum furtul de obiecte de artă, traficul ilegal, furtul din siturile arheologice și distrugerea acestora etc. Până acum câțiva ani, unele dintre aceste probleme erau tratate de alte discipline academice, cum ar fi arheologia sau istoria artei. Mai mult decât atât, criminologii din diferite țări au abordat astfel de probleme, așadar, fiind exclusă ideea potrivit căreia aceste cercetări au fost realizate într-o măsură mai mică. Prezența acestor probleme arată necesitatea aprofundării cercetării lor din perspective multilaterale.

Alegerea temei de față a reprezentat o provocare, pornită de la ideea că, în ultimele două decenii, criminalitatea care vizează patrimoniul cultural a ajuns, chiar și pe timp de pace,

¹ Din punct de vedere etimologic, noțiunea criminologie este alcătuită din două cuvinte de origine greacă respectiv: *crimen* (cu sensul inițial de acuzație și apoi de infracțiune) și *logos* (la origine discurs, rațiune, iar ulterior, știință).

Pornind de la sensul etimologic se poate formula chiar o definiție prealabilă, pur nominală, în care criminologia ar reprezenta: discursul cu privire la crimă, știința crimei. Deși, evident, incompletă, o asemenea definiție apare destul de frecvent în literatura de specialitate, la autori de prestigiu, fie efectiv în formula „știința crimei”, fie în varianta „studiul științific al fenomenului criminal” (V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 8, revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 6.).

o „operațiune la scară globală” care implică infracțiuni ca furtul, distrugerea și traficul ilegal, pe o piață de proporții fără precedent, pe care se tranzacționează bunuri de mai multe miliarde de dolari².

Caracterul interdisciplinar al temei

Pentru început, trebuie subliniat faptul că lucrarea are caracter interdisciplinar, întrucât se situează la granița dintre ramurile istoriei, „științelor artei” (cum este de pildă managementul artei și muzeologia), pe de o parte, și ale dreptului, ordinii publice și siguranței naționale, pe de altă parte. Acest aspect rezultă din conținutul literaturii de specialitate cercetate, întrucât problema protecției patrimoniului cultural imobil, mobil sau imaterial este analizată în mod exhaustiv, atât de către specialiști din domeniul ordinii și siguranței naționale și ai dreptului, cât și de către experți ai artei, adeseori, aceștia alcătuind echipe interdisciplinare, mixte.

Astăzi, cercetătorii au început să fie interesați de dimensiunea culturală a geografiei în studiile din domeniul geografiei și patrimoniul cultural istoric a devenit un subiect important. Mediul natural a suferit modificări și a ajuns astăzi să aibă un aspect cultural în timpul procesului istoric. Acestea sunt așezările istorice și culturale și se remarcă prin textura istorică.

La nivel de învățământ preuniversitar sau universitar, conștientizarea patrimoniului cultural poate fi integrată în programele existente în domenii precum Antropologie, Arheologie, Istoria artei, Etică, Istorie, Afaceri internaționale, Drept și Științe politice. Jurnaliștii joacă, de asemenea, un rol important în diseminarea cunoștințelor și a conștientizării a ceea ce pierdem cu toții atunci când patrimoniul este distrus sau traficat.

Scopul și obiectivele cercetării

Scopul lucrării de doctorat este realizarea unui studiu complex privind patrimoniul cultural din România între infracțiune și protejare. Obiectivele acestei lucrări sunt analiza complexă a stării patrimoniului cultural din România în comparație cu tendințele de protejare a acestui domeniu la nivel european și internațional. Subiectele care vor fi luate în considerare includ, dar nu se limitează la următoarele: teorii și concepte asupra patrimoniului cultural; dezvoltarea reglementărilor privind protejarea patrimoniului cultural în România; regimul juridic al protecției patrimoniului cultural în România; analiza infracțiunilor de patrimoniu cultural în România; practica judiciară în materia infracțiunilor contra patrimoniului cultural (Anexe).

² M. Balcels, *One Looter, Two Looters, Three Looters ... The Discipline of Cultural Heritage Crime Within Criminology and Its Inherent Measurement Problems*, in S. Hufnagel, D. Chappell (eds.), *The Palgrave Handbook on Art Crime*, Palgrave Macmillan, London, 2019, pp. 33-53.

Pentru a se asigura un nivel corespunzător de protecție, înțelegerea acestor probleme reprezintă o etapă esențială pentru una dintre cele mai importante valori sociale – patrimoniul cultural național, în toate aspectele sale. Din acest motiv, considerăm că este necesară abordarea modului în care patrimoniul cultural național poate fi protejat din punct de vedere juridic și, în mod special, prin utilizarea unor instrumente juridice oferite de dreptul penal.

Cu toate acestea, se poate ajunge la un astfel de obiectiv numai dacă dimensiunile reale ale valorii sociale de protejat sunt înțelese în mod just și complet, deși un asemenea obiectiv nu se poate realiza ușor. Susținem aceasta deoarece domeniul patrimoniului cultural național este supus reglementărilor prin diferite acte normative, situație care face anevoioasă constituirea concretă a unui instrument juridic prin care patrimoniul cultural național poate fi protejat din punct de vedere juridic, în general, și din punct de vedere penal, în sens specific.

Din această cauză, pentru ca normele de incriminare să se dovedească eficiente, este necesar să analizăm regimul juridic în materia protecției patrimoniului cultural național și modul în care este nevoie să fie implicat dreptul penal. Așadar, în acest sens, se va realiza o evidențiere a situației premisă pe care infracțiunile contra patrimoniului cultural național o prevăd, o propunere de structurare a inculpărilor, dar și cercetarea elementelor constitutive ale infracțiunilor care se încadrează domeniului de interes, cât și fixarea lor în cadrul normelor active în intervalul desfășurării cercetării în legislația românească.

Obiectivul este cu atât mai important cu cât în doctrina românească de specialitate sunt foarte puține lucrări cu caracter monografic în care să fie tratate elementele constitutive ale infracțiunilor care pun în pericol sau care prejudiciază în mod specific patrimoniul cultural. Această problemă se referă și la situația în care trebuie să fie cercetate, să se stabilească o corelație și să se soluționeze concursurile de norme juridice care apar.

În acest mod, interesul științific al tratării acestei teme pe care o propunem este dat de necesitatea de a realiza o analiză concretă și adecvată, atât din punct de vedere teoretic, cât și al prezentării unor cazuri relevante din practica judiciară în sensul protecției pe care o oferă dreptul penal patrimoniului cultural. Astfel că, cercetarea trebuie să se raporteze și la măsura în care legislația internă în domeniul protecției patrimoniului cultural este în conformitate cu cerințele ce reies din convențiile internaționale și europene, atât cele adoptate în cadrul Consiliului Europei, UNESCO, cât și cele aflate sub ocrotirea unor instituții ale Uniunii Europene.

Cercetarea se raportează pentru început la determinarea delimitărilor conceptuale de patrimoniu cultural sub toate componentele sale – tradiționale sau mai nou acceptate în acest moment și la reiterarea acestor noțiuni în contextul infracțiunilor. *Scopul* acestei lucrări este

acela de a reliefa toate aspectele pe care le are patrimoniul cultural ca valoare socială de o importanță considerabilă în raport cu unele infracțiuni care îl prejudiciază și care trebuie să fie considerate că reprezintă un pericol social de proporții mari pentru a motiva implicarea legii penale în reprimarea lor. Cercetarea se fundamentează și pe considerente care țin de evoluția reglementărilor privind protecția juridică a patrimoniului cultural, pe examinarea convențiilor internaționale acceptate și ratificate de România, pe protecția juridică oferită de actele normative în materie, dar și pe analiza infracțiunilor din sfera patrimoniului cultural.

Se va avea în vedere apoi modul în care răspunderea juridică în general poate contribui la protejarea concretă a patrimoniului cultural, dar se va acorda o atenție deosebită cercetării cadrului de reglementare care oferă norme de incriminare cu eficacitate cel puțin abstractă în domeniul de interes. Așadar, în acest fel, se dorește recunoașterea unor principii de clasificare a acestor norme de incriminare. După ce efortul de structurare va fi finalizat prin organizarea normelor de incriminare, elementele constitutive vor fi analizate utilizându-se metoda monografică, analizându-le în mod special pe cele care pot provoca polemici semnificative în practica judiciară și în literatura de specialitate. Infracțiunile pe care le vom analiza vor fi atât cele din Codul Penal, cât și din legislația specială, cea privind domeniul protejării patrimoniului cultural național, dar și cea care, doar în mod întâmplător, poate contribui la îndeplinirea acestui obiectiv.

Cercetarea trebuie văzută ca fiind foarte utilă și prin raportare la cazurile deja bine cunoscute în care bunuri din patrimoniu cultural național al României au fost periclitare sau chiar pierdute. Unele dintre aceste cazuri vor fi analizate cu ocazia cercetării infracțiunilor care sunt definite de Legea nr. 182/2000 privind protecția patrimoniului cultural mobil sau de O.G. nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri ca zone de interes național. Mai mult, cercetarea are în vedere și aprofundarea considerațiilor anterioare prin observarea și a altor chestiuni care să ajute la o înțelegere mai bună a trăsăturilor specifice domeniului, și, prin urmare, la înțelegerea situației premisă a infracțiunilor.

Legea ne ajută să definim și să clasificăm patrimoniul și știind că există diferite tipuri ale acestuia înseamnă că putem dezvolta mecanismele potrivite de protecție pe baza caracteristicilor și nevoilor lor particulare. Legea ne ajută să creăm standardele necesare pentru a evalua ceea ce este semnificativ și demn de protecție și să dezvoltăm mecanisme de aplicare a legilor pentru a proteja patrimoniul cultural, dar și pentru a determina oamenii să le respecte.

Protecția include standarde de autorizare, astfel încât arheologii să fie calificați, monitorizați și să aplice cele mai bune practici în ceea ce privește cercetarea, prelevarea, procesarea post-săpătură, evidența și depozitarea patrimoniului arheologic. Protecția se poate

referi, de asemenea, la îmbunătățirea modului de lucru al instituțiilor de patrimoniu, cum ar fi muzeele și societățile istorice, pentru a se documenta și a depozita obiecte de patrimoniu și pentru a sprijini punerea în aplicare a legii privind patrimoniul, cum ar fi evaluarea obiectelor de patrimoniu și a siturilor unde există conflicte în privința utilizării.

Pentru a înțelege mai bine tema tratată va trebui să explicăm în concret patru obiective majore. Primul obiectiv face parte din premisele de bază ale acestei lucrări, al doilea obiectiv constă într-o expunere diacronică de natură legislativă și administrativă, cel de-al treilea reprezintă etapa în care ia amploare studiul nostru și baza elaborării primelor argumente, iar al patrulea obiectiv continuă să completeze dezideratul acestei cercetări prin analiza pe care o propune din punctul de vedere al științei dreptului penal.

Primul obiectiv se desfășoară pe patru direcții: definirea noțiunilor de patrimoniu cultural și de infracțiuni contra patrimoniului cultural, prezentarea instrumentelor internaționale care vizează patrimoniul cultural, conturarea valorilor atribuite patrimoniului cultural, precum și teoriile care stau la baza criminalității din domeniul cultural.

Cel de-al doilea obiectiv își propune să analizeze din punct de vedere istoric și evolutiv cadrul normativ național în domeniul protejării patrimoniului cultural, modul în care patrimoniul cultural național este gestionat și protejat de către entitățile juridice, mijloacele prin care se acționează pentru a combate fenomenul infracțional din acest domeniu, experiența europeană și internațională în domeniul protecției patrimoniului cultural.

Al treilea obiectiv cuprinde o serie de abordări care reflectă tematica acestei lucrări, și anume: protecția juridică a patrimoniului imobil, regimul juridic al protejării patrimoniului cultural național mobil, instituțiile principale cu răspundere în domeniul protecției patrimoniului cultural național.

Un ultim capitol, dar la fel de important pentru a reliefa tema tratată, este cel de-al patrulea capitol în care sunt analizate din perspectiva dreptului penal special, cele mai cunoscute infracțiuni în domeniul patrimoniului cultural, printre care amintim: furtul, distrugerea, înșelăciunea, efectuarea oricăror lucrări care pot afecta siturile arheologice, accesul cu detectoare de metale și utilizarea lor, vânzarea sau oferirea spre vânzare a detectoarelor de metale fără autorizație etc.

Noutatea cercetării / valoarea ei teoretică și practică

Noutatea și originalitatea științifică constă în integrarea subiectului tezei în domeniul studiilor pentru patrimoniul cultural, pentru a prefigura contururile unui posibil drept al patrimoniului cultural prin integrarea unui curs interdisciplinar în cadrul unor facultăți din țară. Mai mult, această lucrare trebuie să abordeze în primul rând presupusa nevoie de o justificare

(care trebuie demonstrată) pentru o mișcare mai mare spre incriminare în domeniul protejării patrimoniului cultural, prin examinarea argumentelor teoretice, practice și bazate pe valoare care stau la baza acestei alegeri.

Prin urmare, această lucrare oferă posibilitatea de a îmbunătăți cadrul legal în materie, care, datorită lipsei majore de acoperire legislativă, permite eludarea legii în multe cazuri, interpretarea legii cu rea-credință, aplicarea abuzivă sau incompetentă a legii, încurajarea abuzului și a ilegalității. De asemenea, uneori, confuzia terminologică poate afecta adesea patrimoniul pe care aceste legi sunt menite să îl protejeze. Cu alte cuvinte, sancțiunile pentru fapte foarte grave de abuz sunt ambigue, lipsa de interes al unor instituții în domeniu, lipsa unui cadastru de specialitate a zonelor de interes istoric, lipsa unei liste actualizate și detaliate a siturilor arheologice și zone protejate construite însoțită de o interfață cartografică digitală modernă și eficientă, încurajează abuzul și ilegalitatea și facilitează distrugerea patrimoniului cultural.

Tema „Patrimoniul cultural din România între infrațione și protejare” cuprinde principalele probleme din materie care trebuie examinate și analizate. În primul rând, această lucrare se dorește a fi un punct de plecare menit să determine o nouă direcție complexă și interdisciplinară de cercetare științifică atât teoretică cât și practică, care se fundamentează, pe de o parte, pe o abordare istorică de referință care presupune o analiză diacronică a tuturor aspectelor care țin de protecția patrimoniului cultural, iar, pe de altă parte o viziune juridică integratoare – care implică aspecte de drept civil, drept penal, mergând până la dreptul Uniunii Europene și dreptul internațional. Mai mult, această temă vizează o abordare care stabilește o legătură amplă cu diverse domenii de interacțiune aferente culturii, patrimoniului cultural, văzute, la rândul lor, în coeziune.

Concluzii

Criminalitatea împotriva patrimoniului cultural național s-a dovedit, de asemenea, endemică pentru statele care au o moștenire străveche și o piață de artă dezvoltată (braconaj arheologic, trafic ilegal de bunuri culturale etc.), componentă patologică inerentă a comerțului global de obiecte de artă.

Anchetele naționale și internaționale au enumerat criminalitatea împotriva patrimoniului cultural printre tipurile de manifestări criminale transnaționale evolute, comise de o clasă ridicată de infractori, ale căror fapte pot afecta anumite valori sociale fundamentale, cum ar fi patrimoniul cultural național, istoria și identitatea. Așa cum este deseori desemnat ca o articulare a puterii, acest tip de criminalitate își ajustează comportamentul și întinderea către răspunsurile fiecărei administrații publice și a autorităților judiciare, precum și a instituțiilor

UE. După evaluarea datelor privind fenomenul infracțional și capacitatea de răspuns a organelor judiciare, practica judiciară din România a constat într-o metodologie riguroasă de investigare infracțiunile specifice patrimoniului cultural. Astfel, au fost cu totul necesare recurgerea la forțele de lucru specializate și metodele de acțiune ale echipei, conduse de un procuror pentru consilierea specialiștilor din domeniul de interes și orientarea cercetării conform direcțiilor metodologice specifice.

MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION
„VALAHIA” UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC
SCIENCES
FUNDAMENTAL FIELD: *HUMANISTIC SCIENCES*
DOMAIN: *HISTORY*

CULTURAL HERITAGE OF ROMANIA BETWEEN CRIME AND PROTECTION

PhD COORDINATOR:

Prof. univ. dr. Sergiu MUSTEAȚĂ

PhD CANDIDATE:

Ion DRABINEAC

TÂRGOVIȘTE

2021

CONTENTS

Introduction	5
Chapter 1. Theories and concepts on cultural heritage	23
1. Notions regarding cultural heritage and crimes against it	23
2. Cultural heritage in the discourse of European and international institutions	33
3. The values attributed to the cultural heritage	51
4 Theories and concepts on crime against cultural heritage.....	61
Chapter 2. Development of regulations on the protection of cultural heritage in Romania	89
1. Development of the national normative framework	89
2. Cultural heritage management	103
3. Combating crimes against cultural heritage.....	120
4. Protection of cultural heritage - European and international experience.....	128
Chapter 3. The legal regime of the national cultural heritage at the current stage	147
.....	147
1. Regulatory framework in the field of national cultural heritage	147
2. Legal protection of immovable heritage	150
2.1. Constitutive rules	153
2.2. Public protection obligations	155
2.3. Ownership regime	159
3. Legal protection of movable heritage.....	166
3.1. Rules of the general legal regime	167
3.2. The legal regime of movable archaeological goods discovered by chance or through archaeological research	174
3.3. Repatriation / recovery of movable cultural goods	185
4. Responsible institutions	198
Chapter 4. Crimes against cultural heritage in Romania	208
1. Pre-existing elements	208
2. The structure or legal content of the crime	215

2.1. Premise situation	215
2.2. The constitutive content of the crime	216
3. Forms. Ways. Penalties	219
3.1. Forms of crime	219
3.2. The modalities of the crime	220
3.3. Penalties	221
4. Criminal and forensic procedural aspects regarding the crimes against the national cultural heritage	223
5. Illicit trafficking in cultural goods in Romania	228
5.1. Brief history of cases in Romania	228
5.2. <i>Modi operandi</i> specific to crimes in the field of national cultural heritage	242
.....	
Conclusions	250
Bibliography	263
Annexes	278

Keywords: cultural heritage, crimes against cultural heritage, mobile cultural heritage, immovable cultural heritage, archeological site, historical monument, theft, destruction.

SUMMARY

Research issues

Cultural heritage plays a very important role in our lives, because it represents what keeps us attached to our traditions, beliefs and heritage. In today's context we refer to cultural identity which means the feeling of belonging to a cultural group and area. Cultural heritage can provide people with a connection to certain social values, beliefs, religions, customs, traditions, traditions and even superstitions. The association with a certain cultural heritage allows people to identify with others through similar mentalities and environments. Cultural heritage can provide a sense of belonging to a group and allow us to understand previous generations and the history of where we come from.

Crime against cultural heritage is a term that refers to illegal actions against works of art, historical monuments or archaeological sites. In the last years of the last century, the pioneering definition of cultural heritage has inspired a field of criminology³ that has long been left behind, but which is flourishing today. This field includes criminological research (ie the empirical study of crimes and how to prevent them) of illegal phenomena, such as the theft of art objects, illegal trafficking, theft from archaeological sites and their destruction etc. Until a few years ago, some of these issues were addressed by other academic disciplines, such as archeology or art history. Moreover, criminologists in different countries have addressed such issues, thus ruling out the idea that such research has been conducted to a lesser extent. The presence of these problems shows the need to deepen their research from multilateral perspectives.

The choice of this theme was a challenge, starting from the idea that, in the last two decades, crime targeting cultural heritage has become, even in peacetime, a “global operation”

³ From an etymological point of view, the notion of criminology consists of two words of Greek origin respectively: *crimen* (with the initial meaning of accusation and then of crime) and *logos* (originally speech, reason, and later, science).

Starting from the etymological meaning, one can even formulate a preliminary, purely nominal definition, in which criminology would represent: the discourse on crime, the science of crime. Although obviously incomplete, such a definition appears quite frequently in the literature, for prestigious authors, either effectively in the formula “science of crime” or in the variant “scientific study of the criminal phenomenon” (V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 8, revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 6.).

involving crimes such as theft, destruction and illegal trafficking, in a market of unprecedented proportions, in which goods worth several billion dollars are traded⁴.

The interdisciplinary nature of the topic

To begin with, it should be emphasized that the work is interdisciplinary, as it lies on the border between the branches of history, „art sciences” (such as art management and museology), on the one hand, and law, public order and national security, on the other hand. This aspect results from the content of the researched literature, as the issue of protection of immovable, movable or intangible cultural heritage is analyzed exhaustively, both by specialists in the field of national order and security and law, and by art experts, often they form interdisciplinary, mixed teams.

Today, researchers are beginning to be interested in the cultural dimension of geography in geography studies, and historical cultural heritage has become an important topic. The natural environment has undergone changes and today has come to have a cultural aspect during the historical process. These are historical and cultural settlements and stand out for their historical texture.

At the pre-university or university level, cultural heritage awareness can be integrated into existing programs in areas such as Anthropology, Archeology, Art History, Ethics, History, International Affairs, Law and Political Science. Journalists also play an important role in disseminating knowledge and awareness of what we all lose when heritage is destroyed or trafficked.

Purpose and objectives of the research

The purpose of the doctoral thesis is to conduct a complex study on the cultural heritage of Romania between crime and protection. The objectives of this paper are the complex analysis of the state of the cultural heritage in Romania in comparison with the tendencies of protection of this field at European and international level. Topics to be considered include, but are not limited to, the following: theories and concepts on cultural heritage; development of regulations on the protection of cultural heritage in Romania; the legal regime of cultural heritage protection in Romania; analysis of cultural heritage crimes in Romania; judicial practice in matters of crimes against cultural heritage (Annexes).

⁴ M. Balcells, *One Looter, Two Looters, Three Looters ... The Discipline of Cultural Heritage Crime Within Criminology and Its Inherent Measurement Problems*, in S. Hufnagel, D. Chappell (eds.), *The Palgrave Handbook on Art Crime*, Palgrave Macmillan, London, 2019, pp. 33-53.

In order to ensure an appropriate level of protection, understanding these issues is an essential step for one of the most important social values - the national cultural heritage, in all its aspects. For this reason, we believe that it is necessary to address how the national cultural heritage can be legally protected and, in particular, by using legal instruments provided by criminal law.

However, such an objective can only be achieved if the real dimensions of the social value to be protected are understood in a fair and complete way, although such an objective cannot be easily achieved. We support this because the field of national cultural heritage is subject to regulations by various normative acts, a situation that makes it difficult to concretely establish a legal instrument through which the national cultural heritage can be protected from a legal point of view, in general, and from a criminal point of view, in the specific sense.

For this reason, in order for the criminalization rules to be effective, it is necessary to analyze the legal regime for the protection of the national cultural heritage and how criminal law needs to be involved. Therefore, in this sense, there will be a highlight of the premise situation that crimes against the national cultural heritage provide, a proposal to structure the defendants, but also the investigation of the constituent elements of crimes that fall within the field of interest, and their fixation in within the active norms in the interval of conducting the research in the Romanian legislation.

The objective is all the more important as in the Romanian specialized doctrine there are very few monographic works in which to be treated the constitutive elements of the crimes that endanger or that specifically prejudice the cultural heritage. This problem also refers to the situation in which the contests of legal norms that appear must be researched, established and correlated.

In this way, the scientific interest in dealing with this topic that we propose is given by the need to make a concrete and adequate analysis, both from a theoretical point of view and to present relevant cases from judicial practice in the sense of protection that offers the criminal right to cultural heritage. Thus, research must also relate to the extent to which domestic legislation in the field of cultural heritage protection complies with the requirements of international and European conventions, both those adopted by the Council of Europe, UNESCO and those under the protection of certain institutions of the European Union.

The research relates for the beginning to the determination of the conceptual delimitations of cultural heritage under all its components - traditional or more recently accepted at this moment and to the reiteration of these notions in the context of crimes. The purpose of this paper is to highlight all aspects of cultural heritage as a social value of

considerable importance in relation to some crimes that harm it and which must be considered a major social danger to motivate the involvement of criminal law in their repression. The research is also based on considerations related to the evolution of regulations on the legal protection of cultural heritage, on the examination of international conventions accepted and ratified by Romania, on the legal protection provided by relevant regulations, but also on the analysis of crimes in the field of cultural heritage.

The way in which legal liability in general can contribute to the concrete protection of cultural heritage will then be considered, but special attention will be paid to the research of the regulatory framework that provides criminalization rules with at least abstract effectiveness in the field of interest. Therefore, in this way, it is desired to recognize some principles of classification of these criminalization rules. After the structuring effort will be completed by organizing the rules of incrimination, the constituent elements will be analyzed using the monographic method, analyzing in particular those that can cause significant controversy in judicial practice and in the literature. The offenses we will analyze will be both those in the Criminal Code and in the special legislation, the one regarding the protection of the national cultural heritage, but also the one that, only by chance, can contribute to the fulfillment of this objective.

The research must be seen as very useful in relation to the already well-known cases in which goods from Romania's national cultural heritage have been endangered or even lost. Some of these cases will be analyzed during the investigation of crimes that are defined by Law no. 182/2000 on the protection of mobile cultural heritage or by G.O. no. 43/2000 on the protection of the archaeological heritage and the declaration of some sites as areas of national interest. Moreover, the research also aims to deepen previous considerations by observing other issues that help to better understand the specific features of the field, and therefore to understand the premise of the offenses.

The law helps us to define and classify heritage and knowing that there are different types of it means that we can develop the right protection mechanisms based on their particular characteristics and needs. The law helps us to create the necessary standards to assess what is meaningful and worthy of protection and to develop law enforcement mechanisms to protect cultural heritage, but also to get people to respect it.

Protection includes licensing standards so that archaeologists can be qualified, monitored and apply best practices in research, sampling, post-excavation processing, record keeping and storage of archaeological heritage. Protection can also refer to improving the way heritage institutions, such as museums and historical societies, work in order to document and

store heritage objects and to support the implementation of heritage law, such as be the assessment of heritage objects and sites where there are conflicts over use.

In order to better understand the topic, we will have to explain in concrete terms four major objectives. The first objective is part of the basic premises of this paper, the second objective consists in a diachronic exposition of legislative and administrative nature, the third represents the stage in which our study expands and the basis of the elaboration of the first arguments, and the fourth objective continues to complete the desideratum of this research through the analysis it proposes from the point of view of criminal science.

The first objective is carried out in four directions: defining the notions of cultural heritage and crimes against cultural heritage, presenting international instruments aimed at cultural heritage, outlining the values attributed to cultural heritage, and the theories underlying cultural crime.

The second objective aims to analyze from a historical and evolutionary point of view the national normative framework in the field of cultural heritage protection, the way in which the national cultural heritage is managed and protected by legal entities, the means by which to act to combat the phenomenon. European and international experience in the field of cultural heritage protection.

The third objective includes a series of approaches that reflect the theme of this paper, namely: legal protection of real estate, legal regime of protection of mobile national cultural heritage, the main institutions responsible for the protection of national cultural heritage.

A last chapter, but equally important to highlight the topic, is the fourth chapter in which are analyzed from the perspective of special criminal law, the best known crimes in the field of cultural heritage, including: theft, destruction, deception, carrying out any works that may affect archaeological sites, access with and use of metal detectors, sale or offer for sale of metal detectors without authorization etc.

The novelty of the research / its theoretical and practical value

The scientific novelty and originality consists in integrating the subject of the thesis in the field of studies for cultural heritage, in order to prefigure the contours of a possible right of cultural heritage by integrating an interdisciplinary course within some faculties in the country. Moreover, this paper must first address the alleged need for a justification (to be demonstrated) for a greater movement towards criminalization in the field of cultural heritage protection, by examining the theoretical, practical and value-based arguments underlying this choice.

Therefore, this paper offers the possibility to improve the legal framework, which, due to the major lack of legislative coverage, allows circumvention of the law in many cases, interpretation of the law in bad faith, abusive or incompetent application of the law, encouragement of abuse and illegality. Also, terminological confusion can often affect the heritage that these laws are meant to protect. In other words, the sanctions for very serious acts of abuse are ambiguous, the lack of interest of some institutions in the field, the lack of a specialized cadastre of areas of historical interest, the lack of an updated and detailed list of archaeological sites and protected areas built accompanied by a modern and efficient digital cartographic interface, encourages abuse and illegality and facilitates the destruction of cultural heritage.

The topic „Cultural heritage of Romania between crime and protection” includes the main issues in the field that need to be examined and analyzed. First of all, this paper is intended to be a starting point meant to determine a new complex and interdisciplinary direction of scientific research both theoretical and practical, which is based, on the one hand, on a historical reference approach that involves a diachronic analysis of all aspects related to the protection of cultural heritage, and, on the other hand, an integrative legal vision - which involves aspects of civil law, criminal law, going to European Union law and international law. Moreover, this theme aims at an approach that establishes a broad link with various areas of interaction related to culture, cultural heritage, seen, in turn, in cohesion.

Conclusions

Crime against the national cultural heritage has also proved endemic for states with an ancient heritage and a developed art market (archaeological poaching, illegal trafficking in cultural goods etc.), an inherent pathological component of the global trade in art objects.

National and international investigations have listed crime against cultural heritage among the types of transnational criminal manifestations that have been committed by a high class of criminals, whose acts may affect certain fundamental social values, such as national cultural heritage, history and identity. As it is often referred to as an articulation of power, this type of crime adjusts its behavior and extent to the responses of each public administration and judicial authorities, as well as the EU institutions. After evaluating the data on the criminal phenomenon and the response capacity of the judicial bodies, the judicial practice in Romania consisted in a rigorous methodology of investigating the crimes specific to the cultural heritage. Thus, it was absolutely necessary to resort to specialized workforces and methods of action of the team, led by a prosecutor to advise specialists in the field of interest and guide research according to specific methodological directions.